# హక్కులు పోతే

నేను చెప్పదలుచుకున్నవన్నీ చెప్పితే నిజంగా ఒక పుష్కరం పుష్టిగా సరిపోవచ్చు. నమ్మండి నమ్మక పోండి. అసలు నాలో నేనే ఆలోచించుకున్నాను—చెప్పనా వద్దాఅని. అయితే ఏంలాభం - నా నోరు - అన్ని హక్కులు తనవేనని - స్వతంత్రభారతంలో నాకూ స్వతంత్రం వున్నదని చాటినట్లుగా - నా దగ్గరనుండి హక్కుని ఇష్టారాజ్యం వెలిగిస్తూవుంది. తత్కారణంగానే చెప్పదలుచుకున్నవి - చెప్పదలుచుకోనివి - ఇవి అవి అనే భేదంలేకుండా సర్వం బాకాపెట్టుకొని వూదినట్లుగా బాహాటం చేస్తోంది. అదిక్కడ నా ఖర్మమే. ఇవి అందరు వినచ్చు. వినకపోవచ్చు. వినవద్దనే నా ప్రార్థన ఎందుచేతనంటే - అది అన్ని అరిచేస్తోంది. దేముడు వరంఇచ్చినా - పూజారివల్ల (అతనిష్టప్రకారం) మనకు రావలసిందేగా. అదేమాదిరిగా నా జన్మహక్కులు దోచుకుందని 'కేసు' ఫైలు చేద్దామంటే - నోరుపడనిస్తేగా! అందువల్ల అన్యాయంగా నా ఆస్తిని ఆక్రమించి వాగుతున్న నోటివాక్యాల ననుసరించి ఎల్లాంటి చర్యలు తీసుకున్నా అవి నన్నేమి చెయ్యవు. వినద్దనటం ఎందుకంటే - విన్న వారూరుకుంటారు - తామేమో విమర్శక శిఖామణుల మనుకున్నట్లు ఆ నోరు చెప్పేదంతా నిజమే - వాడికింత కండకావరమా...అని విమర్శిస్తారు. స్వంత ప్రభుత్వంలో దానికి స్వంత హక్కులున్నాయి కాబోలు అన్యాక్రాంతానికి.

ఇంతకూ అసలు గొడవేమిటంటే - మొన్న మా చాకలివాడుండే ఇంటికెళ్ళి "ఏరా! చాకలి నాబట్ట లేవి? నెలరోజులైంది తెచ్చి...ఇచ్చే..." అని నా మాటలు పూర్తికాకుండానే - "చాలు చాల్లే వయ్యా - నువ్వేమో పెద్దమనిషి వనుకున్నా ... ఏరా...గిరా...అని అనకు...అసలు నీ బట్టలు నా దగ్గర లేవు... పో...నీకేనా అంతస్వతంత్రం...నాకు లేదా..." అని ఒకే వరుసని ఏకరువు పెట్టాడు ... దాంతోటి ... అక్కడ వాళ్ళందరుమూ గారు...అసలు సంగతి ఎవరికీ అక్కర్లేదు ... "ఏమిటయ్యా నీ పొగరు...డొక్క చీలుస్తాం..."

ఇదీవరుస ... చావుతప్పి కన్నులొట్టపోయి - ఇంటికి జేరుకున్నా. నిజం ఆలోచించండి... నెలరోజులుఅంటే 30 రో... కష్టపడి సంపాదించిన ఎనభైరూకలలో 40 రూపాయల విలువగల బట్టలు(కొత్తవి) చాకలి డబాయించి లాగేశాడంటే ఎంత బాధపడాలో ఊహించండి.

ఇదిల్లావుండగా గోరుచుట్టుమీద రోకటిపోటన్నట్లు - దున్నేవాడిదే భూమి అని రావటంతో - ఏకు మేకై కూర్చున్నాడు పాలంకవులు పుచ్చుకున్న ఖరారిమనిషి. అది నిజంగా నాకష్టార్జితం...తాతముత్తాతలు గడించింది కాదు...పోతేపోయిందని వూరుకుంటానికి...నా కిచ్చే ఎనభైకాక నెలకు యాభై మొదలు ఢబ్బైదాక పైరివేట్లు చెప్పుకుని (సూర్యోదయంనుండిచంద్రోదయంవరకు) సంపాదించి కూడబెట్టి చెమటోర్చిన కష్టఫలం ఆ రెండెకరాలు. అదైనా చవక బారు పొలంకాబట్టి...ఏదో సంపాదించుకుంటూ వేడినీళ్ళకు చన్నీళ్ళన్నట్లు పాలంకవులుకిచ్చి వచ్చినదాంతో కాలక్షేపం చెయ్యాలని నా వుహాప్రపంచపు ఛాయాచిత్రణ. కాని అది దున్నేవాడిదే భూమి అనే కిరణంవలన...నా హృదయపేటికలోని ఆలోచనా ఫిలిము పాడయింది...వ్యవసాయం స్వయంగా చెయ్యగలశక్తిలేదు...ఉన్నా ఆ ఫలసాయం చాలదీ జానెడు - భార్యా ద్వితీయ పొట్టకు. అల్లాంటిసమయంలో ఆభూమి— 10 సం॥ రాల కష్టార్జితపొలం — ఉపవాసాల ఫలితం...అన్యాక్రాంతం—అన్యాయంగా — అయిపోయిందంటే ... ఎల్లా వుంటుందో మీరే ఆలోచించండి—

ఒక్కమాట మరిచేపోకండి...ఈ విధంగా నానోరుకూడ హక్కులను— స్వహక్కభుక్తం చేసుకొని వున్నవీ లేనివి వాగుతోంది...దాన్ని ఎవరు పాటించవద్దు, చివరకు ... ఆలకించనైనావద్దు... చూడండిబాబూ ఆనోరు ఇంకా ఏమిటో వాగుతోంది...వినద్దు...వినద్దు...

మూలిగేనక్కమీద తాటిపండు పడ్డట్లుగా...వున్నట్లుండి—మాఇంట్లో ఒక పక్క అద్దెకున్నాయన...12 సం॥ ర...కంటేఎక్కువున్నాను...కాబట్టి ఈభాగం నాదేనని బిఱ్ఱబిగిసిపోయాడు. అసలా యిల్లు సర్వకాల సర్వావస్థలయందు సూర్య చంద్రాదలకు — శీతోష్ణములకు- స్వాగతమిచ్చే గుణవంతురాలు. బల్లుల మొదలు — పాములుతేళ్లు ... మొదలగు (క్రూరజంతువులను కాని న్యాయమైనా లేకుండా) వాటివరకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆశ్రయమిచ్చి — ఆ క్రమదీర్చే — కల్పవృక్షం. కామధేనువు. అదొక్కటే నా పూర్వ్యలక్షీర్తి శిల్ప శిధిల చిహ్నం. దాన్ని...వారసులతో దెబ్బలాడి... తగవులాడి...దాదాపు కొత్తఇంటికగు డబ్బుఖర్చుచేసి ... దావా నెగ్గించుకొని సంపాదించుకొన్న విజయ విహ్నాణం... అల్లాంటిదాన్ని...అమాంతగా ఆక్రమించుకుంటానంటే నేనేంచెయ్యను ... ఏదీ దిక్కు...

ఇల్లాంటివి చాలావున్నాయి చెప్పాలంటే. ఓజాబితా తయారుచెయ్యమని ముప్పదిమూడుకోట్ల దేవతలకి ఆజ్ఞయిస్తే... దాదాపు ఒక శతాబ్దమైనా వ్యవధిస్తేనేగాని పూర్తిచెయ్యలేమని తిరుగు టెలిగ్రాం ఇచ్చారు...

వుండటానికిల్లు, కట్టడానికి గుడ్డ—చివరకు తినతిండిలేక నేను—నన్ను కట్టుకు

(18-వ పేజీ చూడండి)

శ్రీ భమిడిపాటి అనంతశ్రీకృష్ణమూర్తి

# మా కాలేజి

అన్ని కాలేజీల్లాగే మా కాలేజీను. అన్ని కాలేజీలకి మల్లేనే మా కాలేజీకి రూల్సు, రెగ్యులేషన్లూ ఉన్నాయి. మిగతా కాలేజీల్లో పరీక్ష తప్పే వాళ్ళుంటారు. కాని మా కాలేజీలో ప్రతి వాళ్ళు కృతార్థులవుతారు. దాంట్లో ఓ రహస్యం ఉంది. చెప్పొద్దూ! మిగతా కాలేజీల వాళ్ళకి మల్లే అందర్నీ జేర్చుకోక అన్ని విధాల నూటికి ముప్పదియైదొచ్చిన వాళ్ళని జేర్చుకుంటాము. రూల్సు, రెగ్యులేషనులూ అంటే గుర్తొచ్చింది; అన్ని కాలేజీలకు వేసంగి సెలవలు, దసరా సెలవలు అంటూ ఏవో ఉంటాయి. కాని మా కాలేజీకి అన్ని రోజులూ పనే లెక్క దీస్తే. లేదూ అన్ని రోజులూ సెలవే. మిగతా కాలేజీలకు కొన్ని గంటల్లోనే పని. కాని మరి మా కాలేజీకి ఇరువదినాల్గు గంటలూ పనే. మాకు తోచిన గంట పనుంటుంది, లేదంటే లేదు. అన్ని కాలేజీలలోను స్టూడెంట్సు ఒక గదిలో జేరి హాజరు వేయించుకుంటారు

కాని మా ప్రత్యేకతేమిటంటే, మా ప్రొఫెసర్సే కుర్రాళ్ళ యింటికి వెళ్ళి...యింటి దగ్గర కాకపోతే రోడ్డుమీదైనా, పార్కుల్లోనైనా కనబడితే అటెండెన్సు మార్కు చేస్తారు.

ఒకసారి మా రిజిస్టరులో పేరెక్కిందంటే దాంట్లోంచి కొట్టి వేయడం చాలా కష్టమైన పని. అన్ని కాలేజీల్లోకి మల్లేనే మా దాంట్లో కూడా రెగ్యులర్ అటెన్డెన్సు కొట్టేవాళ్ళు, లేటు కమర్సు ఉంటారు. లార్డ్సుకి మల్లే ఏ మూడు రోజులకో ఒకసారి వచ్చి పోయే రకాలున్నారు.

## సుగుణ

మిగతా కాలేజీల్లో అల్లాంటి విద్యార్థుల పేరు కొట్టేసి ఫైను చెల్లిస్తేనే గాని మళ్ళీ పేరు వెయ్యరు. కానిమా దాంట్లో పేరుకొట్టి వెయ్యడమే జరగదు. అథవా జరిగినా ఫైను చెల్లించేది మా ప్రొఫెసర్సే. అది ధనరూపంలో కాదు. తీక్షణదృక్కుల రూపంలో. అన్నిటల్లోను అల్ఫబెటికల్ ఆర్డరును బట్టి రోల్ నంబర్సు యిస్తారు. కాని మేం విప్పత్తు పొతులం కన్న అందాన్నిబట్టి పేర్లు వ్రాస్తాం. ఇంకో విషయం మిగతా రిజిష్టర్లలోవలె మా దాంట్లో ఒకేరకమైన సిరాతో గాని, ఒక రకమైన అచ్చులో ఉండవు. కొన్ని 'స్మాల్ టైపు,' కొన్ని 'బోల్డు టైపు,' కొన్ని రంగు సిరాల్లోను వ్రాయబడి ఉంటాయి. ఒకే పేరు నాల్గయిదు రంగుల సిరాలతో తిర్చి దిద్ది ఉంటుంది. అన్ని రంగుల్లో వ్రాయబడినవి ముందుగా వ్రాయబడతాయి. వాటినిగురించి స్పెషల్ కేర్ తీసుకోవలసిన ఘటాలవి. ఇతర కాలేజీల్లో ప్రతీ ప్రొఫెసర్ కి అభిమాన శిష్యులున్నట్లు, వీరిది ముఖ్యతరగతి. బోల్డు టైపులో వాళ్ళ అటెండెన్సు మరీ అంత ఇర్రెగ్యులర్ గా ఉండదు. స్మాల్ టైపు వాళ్ళది ఏదో ఒక మాదిరిగా ఉన్నా ఎప్పుడో ఒక సారైనా ప్రెజంటు వేయించుకుంటారు.

ఇంకో గొప్ప విషయం. మాకేం అప్లికేషన్లు లేవు. ఎడ్మిషన్ ఫీజు లేదు. తండ్రి పేరు, కులం యీ వివరాలేం అక్కర్లేదు. పేరైనా వ్రాసినా వ్రాయకపోయినా ఇబ్బంది లేదు. కాని మా రిజిష్టరులో మట్టుకు ఏదో ఒక్క చక్కటి పేరులో వ్రాస్తాం. మిగతా కాలేజీల్లో అటెండెన్సు పిలవడం, వచ్చాసార్, హాజర్ సర్, ప్రెజంట్ సర్ అన్న సమాధానాలతో సంబంధం లేకుండా క్రొత్త పంథాలుమావి. అల్లా కళ్ళతో చూడడం ప్రెజంటు వెయ్యడం జరుగుతుంది.

మా కాలేజీలో చదువై పోవడం అవ్యక్తి ఆ ఊరు వదలి వెళ్ళిపోతేనే గాని జరగదు. మా సిండికేట్ లోని మెంబర్లంతా ఆ వ్యక్తి వెళ్ళిపోయేటప్పుడు 'కాండక్టు' (*Conduct*) సర్టిఫికేట్ యిస్తారు. కాని ట్రాన్స్ఫర్ సర్టిఫికేటే ఒకసారి యిస్తారు, అది వివాహ సందర్భంలో. ఆ తర్వాతైనా పూర్వ విద్యార్థి (*Old student*) అన్న అభిమానం చంపుకోకుండా వాళ్ళు వచ్చి నపుడు కుశల ప్రశ్నలు వేసి, వాళ్ళున్నన్ని రోజులూ అటెండెన్సు వేస్తూ ఉంటారు.

మా దాంట్లో స్టూడెంట్సంతా 'ఫెయిర్ సెక్సు' 'ది కాలేజి రివ్యూ'పెన్సు, ఎడ్మిషన్సు విల్ కమెన్స్' అని ఏ పేపర్లోను 'ఎడ్వర్ టైజు' ఉండదు. అదంతా మా 'డెసిషన్' బట్టి ఉంటుంది. మా కాలేజి పేరు 'ది కాలేజ్ ఆఫ్ ఏన్జల్స్.' ★


**ముఖ్యగమనిక**

మా వద్ద F/Cap. Chandler & Price Treadle వకటి మంచి కండి షన్లో విక్రయమునకు వున్నది వలయు వారు రు 8000/-లక్కు పైబడి ఆఫర్ పంపినయడల యెవరి ఆఫర్ హెచ్చుగ వచ్చునో వారికి ఖాయపర్చబడును.

వివరములకు:

**శ్రీరామా ప్రింటింగు వర్క్సు**

54, నారాయణ ముదలివీధి

మదరాసు-1.


(17-వ పేజీ తరువాయి)

న్నందుకు నా అర్థాంగి మలమలామాడి పలనివచ్చింది...పస్తులుండవలసి వచ్చింది. దాంతో అన్ని మాకు ఏకాదశులే—ఒక్క ఏకాదశి వుపవాసానికే స్వర్గం దొరికే ఈ రోజుల్లో ఇన్ని ఏకాదశుల పుణ్యంచేసిన మాకు ఎక్కడ చోటివ్వాలో తెలియక స్వర్గాధిపతి '*Situation*' కోసం ప్రపంచ పత్రికలో '*Wanted*' కాలమ్సులో ప్రచురించారు ... నాబోటి వాళ్ళందరికి ఆ స్వర్గంలో సీట్లున్నాయి...కాని వాటి కోసం ఏవిధమైన ఆదుర్దా పడవలసినది లేదు. ఎందుచేతనంటారా ... సీనియారిటీ ప్రకారం వాళ్ళే *Select* చేసుకుంటారు.

ఈ స్వతంత్రదేశంలో అంగాలనుండి స్వతంత్రమై పట్టపగ్గాలు లేకుండా పోతున్నాయి.

కాబట్టి మళ్ళీ మనవిచేసుకుంటున్నాను దయవుంచి నా నోటిమాటలు వినవద్దు... వినద్దు...దూరంగాపొండి. అదుగో పోలీసులు ... లాఠీఛార్జి ... తుపాకుల చప్పుడు...దూరంగాపొండి...పొండి... ★